

VISIONS CIUTADANES

JORNADA: EL TEMPS, UN DRET DE CIUTADANIA

21 DE GENER DEL 2010

**USOS
DEL TEMPS**

VISIONS CIUTADANES

DES DEL PROGRAMA USOS DEL TEMPS DE L'AJUNTAMENT DE TERRASSA US PRESENTEM QUINZE VISIONS CIUTADANES DE TERRASSENS I TERRASSENQUES QUE EXPOSEN ELS SEUS PUNTS DE VISTA DES DE DIVERSOS ÀMBITS DE LA VIDA CIUTADANA, MOSTRANT EXPERIÈNCIES I VIVÈNCIES LLIGADES, AL DIA A DIA, I A LES DIFERENTS ETAPES DE LA NOSTRA VIDA.

- 1. LIDIA ALONSO**, Estudiant. *pàg. 4*
- 2. FRANCESC ASTALS**, Enginyeria del Transport. UPC/ETSEIAT. *pàg. 4*
- 3. NOEMÍ BARJA**, Directora de Projecte Social i Cooperació, CST, Hospital de Terrassa. *pàg. 5*
- 4. MARTA BEGUÉ**, Periodista. *pàg. 6*
- 5. ANTON MARIA COSTA**, President de l'Entitat Capaç. *pàg. 7*
- 6. JORDI DUESO**, Membre de l'Entitat Dismifísics. *pàg. 7*
- 7. RAFAEL ESPINOSA**, Secretari Comunicació, Formació Sindical, Cultura i Serveis de CCOO. UC.Vallès Occidental.. *pàg. 8*
- 8. ÀNGELS ESCUDÉ**, Representant del 2n curs d'alumnes de la Universitat de la Gent Gran. *pàg. 9*
- 9. ADELA FARRÉ**, Presidenta d'Amics de les Arts i Joventuts Musicals. *pàg. 9*
- 10. JOSEP LLUÍS FONT**, FaPac - Vallès Occidental. *pàg. 10*
- 11. XAVIER GIRALT**, Gerent de l'empresa Aplicacions Multimèdia Interactives. *pàg. 11*
- 12. ANNA MUÑOZ**, Directora del Diari de Terrassa. *pàg. 12*
- 13. CRISTINA SABATER**, Responsable de Política d'Igualtat i Prevenció. UGT Vallès Occidental. *pàg. 13*
- 14. PATRICIA SÁNCHEZ**, Directora de Gremis i Associacions de la CECOT. *pàg. 13*
- 15. JOSÉ LUIS CHARLES**, Representant de la FAVT. *pàg. 14*

Temps i joves

Hola, em dic Lidia, tinc 18 anys, estic independitzada amb la meua parella i sóc mare d'un nen d'onze mesos.

Degut a la meua situació personal segurament l'ús que faig jo del temps és una mica diferent que molts i moltes joves. Tot i així, primer donaré la meua opinió sobre com usa el temps la gent jove en general i després l'ús que en faig jo.

Penso que les inquietuds que tenim la gent jove són estudiar i/o treballar i estar amb les amistats. Les tecnologies juguen un paper molt important a la nostra vida quotidiana, tant per estudiar, per parlar amb la gent... Estem tan acostumats i acostumades a portar sempre amb nosaltres el mòbil que no podríem anar enlloc sense ell. És com una necessitat, ja que sempre pots comunicar-te amb qui vulguis. D'altra banda, la majoria fem servir força el ordinadors. Si no en tenim a casa, podem anar a alguna biblioteca o a altres espais de la ciutat per utilitzar-los. Penso, però, que caldria que ampliessin el temps de connexió.

Als i les joves ens agrada aprofitar el temps al màxim, per tant ens agradaria tenir més flexibilitat d'horaris respecte a les aules d'estudi, centre cívics, biblioteques...

Pel que fa el transport, com que en general no tenim carnet de conduir o no disposem de cotxe, fem molt ús del transport públic per anar amb independència a qualsevol lloc.

Crec que, tot i que hi ha força oferta de transport públic, aniria bé que s'ampliessin els horaris de nit, especialment els caps de setmana. Molts joves fan servir el bus nit per sortir de festa, i costa saber quan passarà.

A nivell personal, per diversos motius familiars, vaig haver de deixar els estudis molt jove i posar-me a treballar. Ara que el nen és una mica més gran, em vull posar a estudiar altra vegada. Penso que les persones que estem en una situació semblant a la meua tenim, en general, dues dificultats:

Per una banda, tornar a estudiar. Normalment, estant a l'institut, pots trobar l'ajuda d'un professor o tutor que t'orienta per seguir estudiant el que t'agrada. Fer-ho ara, un cop deixat l'institut, és més difícil perquè has d'anar informant-te pel teu compte i buscar la informació de centre en centre. Una de les solucions que es podrien oferir des del municipi per solventar aquest problema és fer més plans d'ocupació municipals que t'ofereixen una feina per aprendre un ofici i/o professió i a més a més es complementa amb formació i amb un suport per orientar-te sobre quins estudis t'agradaria fer. Gràcies a aquests plans d'ocupació, jo ara estic treballant i estic fent un curs de monitora en el temps de lleure.

Per altra banda, una altra dificultat que segurament troben moltes persones que també tenen nens petits, és quan has d'anar als supermercats, als metges, a fer entrevistes d'orientació per buscar feina... ja que t'has de moure amb el nen i el carro per tots els llocs. Personalment penso que caldria que en diferents llocs es tinguin més en

compte aquesta realitat i seria convenient que:

- L'accés a tots els autobusos sigui fàcil
 - Que hi hagi serveis de canguratge al metge, als supermercats...
 - Que s'ampliïn als supermercats els carros de la compra amb maxicosi i amb el que es pugui arribar fins al cotxe.
- I fins aquí la meua visió ciutadana.

Lidia Alonso

Estudiant

Mobilitat i ús del temps

La mobilitat és la qualitat de moure's o de ser mogut. Es pot parlar de la mobilitat de les persones i de la mobilitat de les mercaderies. Aquí només ens interessa la mobilitat de les persones. La mobilitat pot ser individual, amb ajuda de vehicles o sense, o col·lectiva (sempre amb vehicles). Així mateix, la mobilitat de les persones es pot deure a motius ocupacionals (per qüestions de feina o d'estudis) o a motius personals (compres quotidianes i no quotidianes, oci, salut, relacions socials, acompanyant altres persones, etc.). La més important des del punt de vista de la seva implicació en l'ús del temps és la deguda a les activitats quotidianes: els trajectes per anar a la feina (o al lloc d'estudis) i per fer la compra regular.

Segons l'Enquesta de mobilitat quotidiana de Catalunya del 2006, a Catalunya es van fer gairebé 148 milions de desplaçaments setmanals. Centrant-nos en la regió metropolitana de Barcelona, els 4,6 milions de residents (de més de 4 anys) van efectuar una mitjana de 3,41 desplaçaments per persona i dia feiner i de 2,39 desplaçaments per persona i dia no feiner (dissabtes i festius), excloent els professionals de la mobilitat (taxistes, conductors d'autobús, etc.).

A l'àrea metropolitana de Barcelona, no hi ha pràcticament diferències segons el gènere en la mobilitat total en dia feiner (segons l'Enquesta de mobilitat en dia feiner del 2008), però sí que hi ha diferències en el pes relatiu de la mobilitat ocupacional entre homes (25,7%) i dones (18,6%) i en la mobilitat personal, on la relació s'inverteix: homes, 28,9%; dones, 36,3%. És important constatar, també, que tant el transport no motoritzat (és a dir, bàsicament caminar) com l'ús del transport públic és superior en el cas de les dones que en el dels homes. Per grups d'edat, els joves tenen una mobilitat més elevada tant en dia feiner com en festiu.

El temps mitjà per anar i tornar de la feina a Espanya (dades del 2003) és de 57 minuts, que varien dels 47 minuts a Extremadura als 78 minuts a la Comunitat de Madrid (excloent la capital). Aquests valors

són consistents amb estudis efectuats en diferents països i èpoques i es parla d'un "temps universal" d'anada a la feina de 30 minuts (és a dir, una hora entre l'anada i la tornada) amb independència del mitjà de transport emprat i de la renda disponible. En els casos de mobilitat ocupacional, el 48,2% dels desplaçaments es fan en transport privat (amb un índex d'ocupació mitjà de 1,2 persones/vehicle), un 28,1% en transport públic i un 23,7% en transport no motoritzat.

La meua opinió és que el conjunt del temps dedicat a la mobilitat, tant ocupacional com personal, no variarà gaire en els propers anys. És probable que augmenti el teletreball i que això pugui reduir els temps de desplaçament d'algunes persones, però quedaran compensats pels desplaçaments d'altres que treballaran més lluny i la mitjana no canviarà. Tampoc crec que canviïn gaire els temps dedicats a la mobilitat personal. El que sí que pot canviar és la qualitat de la mobilitat, tant des del punt de vista personal com col·lectiu. A mesura que vagin millorant els sistemes col·lectius de transport, i a mesura que es vagin internalitzant els costos externs del transport (és a dir, els costos que generen uns quants, però que paguem tots), hi haurà un desplaçament dels modes de transport en vehicle privat cap a modes col·lectius (autobús, tramvia, metro). En el cas de Terrassa, crec que encara no som conscients, tots plegats, de la manera que la prolongació del Metro del Vallès afectarà la mobilitat dels nostres conciutadans.

Francesc Astals

Enginyeria del Transport. UPC/ETSEIAT

Salut

Vull agrair al Programa Usos del Temps l'organització d'aquesta jornada de reflexió i debat sobre un tema tan important com és l'ús del temps de les persones i la seva repercussió en el funcionament i l'organització social d'aquesta ciutat. I també vull agrair que m'hagin permès fer aquesta petita aportació des de l'àmbit de la salut, que és el que més conec.

Podem definir el temps com el període durant el qual viu una persona o succeeix alguna cosa. Aquest temps, però, és viscut, sentit i consumit de manera diferent segons si s'ha nascut home o dona. Les diferències i asimetries entre homes i dones en l'ús i la concepció del temps han estat i són determinants en la construcció i la reproducció de les desigualtats de gènere.

La Carta d'Ottawa per a la Promoció de la Salut contempla els estils de vida saludables com a components importants d'intervenció per promoure la salut. Segons les conclusions d'aquest document, la salut

és el resultat de la cura que ens dispensem a nosaltres mateixos i als altres, de la capacitat de prendre decisions i controlar la pròpia vida i d'assegurar que la societat en què vivim ofereixi la possibilitat de gaudir d'un bon estat de salut.

La manera en què la nostra societat globalitzada organitza el treball i el lleure no contribueix a la creació d'una societat saludable. Lucía Alcaraz, responsable de Salut Pública de l'Ajuntament de Barcelona ho deixa clar: "Els problemes actuals per conciliar la vida laboral i familiar provoquen a la dona trastorns crònics, alteracions en la salut mental i menys hores de son i d'exercici físic", i jo hi afegiria: i menys hores de dedicació a l'activitat personal i a l'enriquiment cultural i social. Tenim una sola vida i un sol cos i hem d'aprendre a estimar-los i a cuidar-los. El nostre cos ens parla del seu estat, però cal escoltar els seus missatges i prestar-los atenció.

Segons un estudi realitzat fa poc sobre els usos del temps i la salut, es detecten importants diferències de gènere i d'estatus social en aquests usos. Les dones de tots els grups d'edat i de les classes socials més desfavorides presenten un estat de salut més dolent, fan menys exercici físic i dormen menys hores. Aquest resultat permet concloure que el temps dedicat a l'exercici físic i la manca d'hores de son estan estretament associats als rols de gènere i a la posició socioeconòmica. Darrerament, però, assistim a un nou model de consumisme i d'usos del temps que genera encara més problemes d'estrès i d'insatisfacció. Es tracta d'una saturació d'ofertes de béns de consum que, lluny d'afavorir la nostra qualitat de vida, ens posa constantment en la situació de triar i de tenir "el millor". Hi ha un bombardeig consumista constant i intencionat que ens incita a crear-nos noves necessitats i que acaba ofegant-nos en un mar d'ofertes, i no ens adonem de la manipulació a què estem sotmesos. L'increment exponencial de les "necessitats" humanes ens obliga a treballar més i més hores per poder comprar aquesta felicitat enllaunada que no té res a veure amb la felicitat real. És la cultura de tenir en lloc de la de ser i d'estar. Com diu una frase sàvia: "No és més feliç qui més té sinó qui menys necessita." Tampoc podem obviar els avenços exponencials de la tecnologia —ni els avenços en la igualtat entre homes i dones—, que haurem d'aprendre a gestionar de la manera més eficient, que ens permeti abordar qüestions més filosòfiques i d'estils de vida.

Des del meu punt de vista, cal buscar la dimensió ètica de les coses i donar sentit a les nostres accions, per tal de canviar aquesta visió consumista i estressant. És tracta d'un repte, a priori complicat, però que estic convençuda que s'acabarà assolint si ens hi posem de debò. Intentar canviar el món passa primer per canviar la nostra concepció sobre algunes coses, i aquestes Jornades són un bon espai de reflexió per fer el primer pas.

Vull acabar la meua intervenció amb un petit conte paradoxal que ens pot fer qüestionar molts dels nostres plantejaments de vida i el qual, si

bé no cal aplicar-lo de forma literal, sí que ens pot servir de sacseig per a les nostres consciències:

“Un dia va passar un home de negocis per un carrer de Mèxic i va veure un home assegut al sol, que venia souvenirs per a turistes. L'home de negocis li va comprar una figureta i, com que va veure que el venedor semblava una persona espavilada, li va preguntar per què no ampliava la paradeta i hi posava més material.

—I per què ho hauria de fer? —va preguntar el venedor.

—Doncs, perquè podria guanyar més i amb el temps podria posar més parades, fer més negoci i aconseguir més diners —va respondre l'home de negocis.

—I per a què? —va tornar a preguntar el venedor.

—Doncs, per poder anar de vacances a algun lloc, descansar i prendre el sol.

—Tot això no em cal —va dir el venedor—, ja ho faig ara...!”

Noemí Barja

Directora de Projecte Social i Cooperació, CST, Hospital de Terrassa

No som illes!

Sóc mare, sóc treballadora autònoma, sóc ciutadana. A casa som tres persones. Una dona, un nen i una nena. Això traduït en quotidianitat —per a la dona, que sóc jo— vol dir: fer menjar, combinar els horaris de tothom (escola, activitats extraescolars, feina), fer deures de l'escola, fer les tasques de casa... I ara em direu: “Com tothom!” Sí, és veritat, però sense la possibilitat de repartir la feina. És a dir, em toca sempre, o em toca alguna activitat menys en funció de la bona voluntat dels avis.

I és que el temps a les famílies monoparentals està absolutament condicionat per tres elements: per les personetes que depenen econòmicament, emocionalment i vivencialment de la mare; per la feina de la mare, i per la necessitat imperiosa de mantenir l'ordre i la higiene a la llar. És per això que la lluita per trobar aquells espais d'oci i cultura personal o de descans adequat esdevé moltíssimes vegades una batalla perduda. Davant d'aquesta impossibilitat de poder gaudir d'allò que un dia vas tenir —i de no disposar de diners suficients per comprar el temps—, et plantes i dius: què faig per sortir de tant en tant d'aquest cercle de dependència?

Miro altres models. Tinc unes cosines alemanyes i veig com la feina, la cultura i la ciutat els ofereixen un tipus d'organització —jo crec— més racional del temps. Es lleven més aviat (o igual que molts de nosaltres) i tota la càrrega del dia (feines i escola) es concentra quasi de manera continuada al matí i al migdia (tenen 15 minuts per esmorzar i 30 minuts per fer un dinar lleuger), de manera a les 3 o les 4 de la tarda són

lliures de les obligacions laborals i escolars. D'aquesta manera gaudeixen de temps familiar per estar-se a casa tota la tarda i el vespre o per fer activitats a la ciutat: associacions, ONG, cursos, etc. I llavors penso primer: “Quina enveja!”, i penso després: “Per què ens organitzem tan malament nosaltres? Per què som tan desendregats a l'hora d'organitzar el temps?” El més trist és que tots estem d'acord que el temps és un dels valors més importants de la vida, d'aquells que s'escolen ràpidament; tothom, quan ja ha parlat del temps que fa, diu tòpicament: “I que de pressa que passen els dies..., i els anys!”

La meua gran sort és que la meua feina no em permet adonar-me del pas del temps perquè és tan absorbent que no em deixa pensar que no tinc temps per a algunes coses importants fins que no em toca escriure-les, com ara! Tinc una feina privilegiada on entrevisto molta gent amb coses molt interessants per explicar, que em permet conèixer com viuen i com organitzen el seu temps persones involucrades en diverses activitats a la ciutat, com moltíssimes dones que donen part del seu temps a associacions han passat pel programa televisiu Terrassenques, i moltíssims homes i dones voluntaris han explicat les iniciatives en Cooperació Internacional al Terrassa Solidària de Canal Terrassa Vallès. Es traca d'uns models de vida que fan que la ciutat sigui més amable, perquè regalar temps als altres vol dir compartir experiències intergeneracionals, fer sentir útil la gent, escoltar la gent gran i petita, i un seguit d'activitats que fan augmentar la qualitat de vida de la ciutadania. En definitiva, crear aquells moments que les persones recordaran sempre perquè, simplement, surten de la monotonia vital.

I és que no som illes. Som éssers socials i les dones que tenim una edat en la qual la prioritat és la cura dels més petits de la casa moltes vegades ens perdem una gran part d'aquesta vida activa adulta de la ciutat. Aquella vida que implica sortir al vespre i escoltar conferències, participar en debats, anar a veure una exposició, una obra de teatre o un concert (allò que en diem activitats no infantils). Aquella vida que si no l'haguéssim conegut no trobariem a faltar, però el fet d'haver-te nodrit de coneixements, estudiat una carrera, llegit molt, fa que et sentis una mica infeliç si no dónes sortida a allò que et passa pel cap. Sobretot si no tens algú al teu costat que faci la guàrdia del vespre. Perquè a totes les dones ens sembla que és lícit demanar un cangur als avis quan es tracta d'anar a treballar, però, és clar, per anar a una conferència..., sap greu! Penses: no cal...

Sí, em costa trobar el meu oasi de temps personal i de gaudi amb la ciutat! De fet, crec que fins que no tingui deu anys més no podré fer aquestes coses... Però per això sóc avui aquí: perquè no som illes i perquè potser la reflexió i la pressió conjunta ens portarà a un model més racional i igualitari del temps.

Marta Begué

Periodista

El temps i la cura de les persones

La cura és l'atenció a vetllar pel bé o pel bon estat d'algú. Tenir cura o cuidar.

Per això parlarem de tenir cura i de l'atenció de les persones que viuen en una família, i la seva relació amb l'ús del temps.

Una primera constatació seria el paper principal de la dona, encara que l'home també hi participa activament en molts casos.

Un altre cas que cal considerar és el de la família monoparental, ja que llavors tota la feina i tota la responsabilitat se les carrega una sola persona, sense possibilitats de poder-les compartir amb ningú més.

Tenir cura d'una persona representa un esforç físic, mental i emocional que condiciona tota la vida de la persona cuidadora: es pot sofrir un estrès crònic que pot accelerar malalties a les quals se sigui propens, es perd participació social, es perd temps per al lleure personal i col·lectiu, es produeix un desgast psicològic important, i també hem de considerar que la persona es va fent gran, amb tot el que això comporta a tots els nivells.

I hem de tenir en compte que, quan la persona que té cura d'una altra treballa fora de casa i treballa dins de la seva llar, el panorama pot ser esglaïador.

Es dona el cas que moltes persones han hagut de deixar de treballar en part o totalment per tenir cura d'una persona que ho necessita.

Davant d'aquesta situació, les famílies van intentant diferents solucions, com per exemple l'ajuda de la família extensa, siguin àvies, avis o altres familiars, perquè els donin un cop de mà. O, si el nivell d'ingressos ho permet, hi ha la possibilitat de llogar persones externes perquè tinguin cura de la persona dependent.

Però si hem de considerar els usos del temps a escala ciutadana hem d'intentar proposar alternatives globals i camins que solucionin el problema de cada una les persones que es dediquen des de les famílies a tenir cura d'unes altres que ho necessiten per tirar endavant la seva vida.

Us en diré algunes que podrien anar en la direcció adequada en benefici d'uns i altres:

- Necessitat d'un desplegament més ambiciós de la Llei de dependència, molt important per a les persones perquè reconeix uns drets fonamentals. S'ha d'incidir sobretot en l'aplicació al màxim del Servei d'atenció domiciliària, el SAD: cal que més persones cuidadores entrin a les cases i així ajudin a descarregar una mica tota la tasca que fa el familiar, perquè pugui alliberar una part del seu temps.

També s'haurien d'augmentar les prestacions que rep el cuidador no professional, ja que en alguns casos són quasi simbòliques.

- Necessitat d'un programa de suport i de respir familiar efectiu i ampli. El respir ajudaria a disminuir o a afrontar millor l'estrès que comporta tenir cura d'una persona dependent.

Podria ser de diferents modalitats, com el servei de cangurs en el cas d'infants i joves, estades de cap de setmana o estades més llargues.

En aquests moments la nostra ciutat no disposa de cap centre de respir on es puguin portar temporalment les persones dependents, i per tant la conseqüència òbvia és que és necessari construir-ne algun al més aviat possible, per racionalitzar els usos dels temps d'unes persones que tenen cura d'unes altres.

- És molt important l'estabilitat física i psicològica de les persones que tenen cura d'unes altres, per a elles mateixes i també perquè quan una persona té bona salut i bones expectatives de vida, quan té temps per participar en alguna associació o als actes de la ciutat, tot el temps que dediqui a les altres persones serà de molta més qualitat. Per tant, és molt important cuidar el cuidador.

S'haurien d'habilitar més recursos per a famílies i programar teràpies que ajudin a millorar la salut i la qualitat de vida dels cuidadors.

- La persona que ha estat molt anys tenint cura d'una altra i que ja no ho ha de fer, per les circumstàncies que sigui, s'ha de poder reintegrar, si vol, al mercat laboral. En molts casos estem parlant d'una dona, que ha estat molts anys a casa i, per tornar a la vida professional, necessita un reciclatge que li doni la possibilitat real de poder tornar a treballar, per tal que no es quedi només fent cursets i que a la pràctica no tingui cap possibilitat de reincorporar-se a treballar.

I com diu el manifest que la Taula de la Discapacitat de Terrassa va elaborar per al Dia Internacional de les Persones amb Discapacitat: "Tot i que és molt important el debat, no té cap sentit si no es plasma en una acció, per més petita que sembli."

Acabaré citant en Carles Cuberes, que a la cançó titulada Capaç diu:

"I malgrat que el món no rutlli tu el fas especial

Si em regales un somriure o em dones la mà.

Viure per cuidar-te i estar al teu costat.

De la vida una aventura fas a cada instant,
fas a cada instant..."

Anton Maria Costa i Grifell

Coordinadora CAPAÇ

Pro Persones amb Discapacitat

Usos del temps en la discapacitat

Estrès, nervis, tensions, horaris, obligacions...; compromisos, hipoteques, lloguers...; societat, passivitat..., un entorn que ens limita i que marca el nostre temps.

Personalment, crec que és essencial que ens preguntem: què és el que volem?

Jo vull qualitat de vida i benestar. Dins el món de les persones amb discapacitat és complicat gaudir del dia a dia: barreres arquitectòniques, d'edificació, de transport, de comunicació..., barreres mentals, l'entorn

en si... ja ens limita. Necessitem invertir més temps per assolir els nostres objectius i les nostres necessitats.

Davant la jungla d'obstacles, hem d'actuar amb consciència i, especialment, establint unes prioritats personals clares. Tenim drets a la feina, a l'habitatge, a la salut, però sobretot cal que hi hagi unes condicions òptimes perquè la nostra vida tingui un sentit més positiu. Penso que també és important la realització personal, sentir-se útil, satisfet; així, podem afrontar millor les circumstàncies que sorgeixen en el temps.

Tenir temps per a l'oci, temps per a la dedicació pròpia, temps per crear il·lusions, somnis i, sobretot, temps per fer-los realitat.

Les persones amb discapacitat tenim uns factors determinats que ens traven o, si més no, ens fan més complexes les accions de la nostra vida: "Vull anar al teatre; estarà adaptat? Anem de vacances; podré entrar al bany? Anirem amb tren a veure l'exposició; el tren és accessible?, i l'espai de l'exposició?" Per a qualsevol cosa requerim més temps per poder fer realitat les nostres necessitats i els nostres propòsits, i tot i així, això no és garantia que el resultat final sigui el que esperàvem, ja que massa sovint ens trobem amb impediments sorpresa.

Hi ha situacions quotidianes i imprevistes que ens fan perdre més temps del que creïem: vols anar a comprar al mercat i et trobes que als carrers del voltant no hi ha rampes; buscar un bar per anar a fer un cafè moltes vegades és una odissea fins que trobes un establiment accessible; esperes l'autobús i quan arriba el teu no té rampa o està espatlada... Una infinitat de circumstàncies fan que tinguem un desgast considerable del temps.

En definitiva, tots plegats hem de treballar i lluitar per suprimir les barreres que ens fan perdre el temps. L'ús del temps ha de ser per viure!; el temps l'hem d'administrar nosaltres, no al revés.

Jordi Dueso i Almirall

Membre de l'Entitat Dismifísics

Ciutat i Usos del Temps

Acostuma a passar que les solucions fàcils resulten dolentes o impossibles de dur a la pràctica, en especial quan es tracta de temes complexos, i si una cosa té la qüestió de la ciutat i els usos dels temps és complexitat. És possible tenir oberta la ciutat les vint-i-quatre hores del dia i tots els dies de l'any? És positiu que tot un seguit de serveis tinguin obert més temps que ara?

Des de CCOO diem que no és possible la primera solució fàcil (no cal esforçar-se gaire per deixar clar que no és viable que tot funcioni sempre) i que els efectes indesitjables d'algunes mesures de la segona són pitjors que el mal que es voldria combatre. Això no significa que no

s'hagin de fer coses, i coses importants.

La incorporació creixent de la dona al mercat de treball genera conflictes, benvinguts siguin. Un d'ells és què passa amb el treball no assalariat que històricament han anat fent les dones. D'una banda sorgeix la qüestió de qui se n'ha d'encarregar: elles? En gran mesura és el que continua passant i des de CCOO diem que no, i si avancem pel que fa a compartir tasques ens haurem de plantejar que el problema de conciliar la vida laboral i la vida personal no es pot convertir en com les concilien les dones, sinó com les concilia tothom.

Dit això, queda el tema de quan i com es fa aquest treball no assalariat (parlo, és obvi, de la cura de les persones, les tasques de la llar, etcètera). La solució fàcil constata que els horaris de molts serveis són coincidents amb els del treball assalariat: si la dona s'incorpora al mercat de treball no pot utilitzar-los i, en conseqüència, s'ha d'ampliar el ventall d'opcions, ampliant els horaris.

Els problemes són de diferents tipus. Molts sectors als quals afectarien els canvis estan més feminitzats que la mitjana i, en nom de l'interès de les dones, es fa la guitza a moltes dones i a alguns homes. És el cas del comerç, però també de molts serveis de les administracions públiques, amb jornades intensives de matí, que haurien de canviar, i en ocasions el tema de fons no és el que es planteja. Per posar un exemple, el debat sobre els horaris escolars sembla viciat per aquest problema: es parla dels horaris en funció de les necessitats educatives dels infants o en funció de la necessitat de deixar-los en algun lloc? És l'horari lectiu el problema o bé on es deixa la canalla? En tots els casos referits el percentatge de dones és superior a la mitjana dels sectors.

L'objecció final és de fons. Una allau de canvis per fer possible que les dones treballin fora de casa i alhora continuïn fent el que sempre han fet potser no és la millor solució.

Si no serveixen les grans solucions fàcils s'han de posar en marxa múltiples mesures parcials que formin part d'un programa global, però el primer és incrementar la coresponsabilització: si el problema esdevé de tots, les solucions arribaran abans que si és només de les dones.

Una primera línia de mesures parcials passa per l'increment dels serveis vinculats a la cura de les persones, per exemple, el ple desenvolupament de la Llei de la dependència o mitjans per atendre els infants més enllà dels horaris lectius. No cal dir que per a això calen recursos, i aleshores sorgeix el doble debat sobre en què s'utilitzen els diners que es tenen i sobre quants se'n recapten i d'on, o de qui.

La segona línia de mesures seria reduir les necessitats presencials. En això s'està avançant, i força: operacions bancàries, gestions administratives i fins i tot la compra habitual es poden fer sense tenir en compte els horaris. Es poden incrementar els resultats ampliant les opcions, millorant "l'alfabetització informàtica" i estenent l'ús d'Internet. Modificar o ampliar els horaris "d'obertura" de la ciutat és necessari en matèries concretes. Per exemple, la utilitat del transport públic en aquesta temàtica té a veure amb les millores de freqüència i de

comoditat, però també amb el fet de donar servei des de més aviat i fins més tard.

I aquí se'ns acaba el temps. Ens hem limitat a donar pinzellades sobre els usos del temps i la ciutat, i hem deixat de banda els temes laborals que potser ens són més propis, però en els quals la nostra postura ja és força coneguda (horaris flexibles, permisos laborals i resta de temes). Sovint s'assenyalen decretes que acaben afectant les condicions laborals al·legant causes molt justes quan en realitat són uns altres els interessos que de veritat importen (és el cas d'alguns debats sobre els horaris comercials), i després resulta que les decretes no ens porten enlloc, però el que ja s'ha fet, aquí es queda. Podríem resumir dient que no existeixen solucions fàcils per als problemes complexos; cal un programa global amb un gran nombre d'accions que avancin cap als objectius que es fixin.

Rafael Espinosa

Secretari Comunicació, Formació Sindical, Cultura i Serveis de CCOO. UC.Vallès Occidental.

Aportació de la gent gran

Quan una persona deixa la seva activitat laboral i es jubila, transforma vuit hores diàries d'obligacions en vuit hores diàries de temps lliure. Bé, no exactament vuit hores, ja que part d'aquest temps es dedicarà, i amb molta il·lusió, a la família i als néts, però sempre en quedarà per dedicar-lo a altres activitats.

Això és fantàstic..., o no?

Creiem que això és fantàstic si la persona sap com utilitzar aquestes hores. Però, tothom sap què pot fer?

Moltes persones no s'ho plantegen i, quan arriba el moment de la jubilació, si són persones tranquil·les potser ja els està bé de no fer gran cosa, però si sempre han estat actives es poden morir de fàstic. Aleshores comença el viacrucis d'anar buscant què es pot fer a la ciutat, què fan els amics, què es pot trobar a la xarxa d'Internet, i comencen a passejar mirant botigues o badant amb les obres dels carrers.

Cal pensar que les persones que es jubilen han treballat tota la vida i que a moltes no els agrada parar de cop. Potser sí que han perdut aquella memòria ràpida d'abans o aquella adaptació a les noves maneres de treballar però, en contrapartida, han adquirit altres aspectes de saviesa humana: el coneixement dels altres, saber trampejar situacions, saber tenir cura dels altres, saber tirar endavant moltes coses, i una llarga llista d'adquisicions.

Cada cop hi ha més persones que es jubilen amb un bon nivell físic i intel·lectual, preparades per participar de forma activa en la societat.

Seria una llàstima no comptar amb aquest segment de la població que ara ja és més del 16% a Catalunya i que augmenta més d'un 20% cada 5 anys.

Caldria, doncs, a l'hora de la jubilació, donar una bona informació de les activitats que es poden fer a la nostra ciutat: activitats esportives, culturals, d'art, de formació, de lleure, de participació ciutadana, de voluntariat, d'associacionisme, etc. Mitjançant xerrades, seminaris o col·loquis, això es podria explicar a la gent gran, i animar-los a ser persones actives, a gaudir de la vida, i al mateix temps difondre com donar un servei a la societat i col·laborar en els diferents àmbits de la ciutat. També es podria elaborar un recull de les institucions i els llocs públics o privats on poder realitzar totes les actuacions i activitats esmentades.

I, naturalment, per portar a terme aquestes actuacions seria bo disposar de l'opinió i la col·laboració de la gent gran, que és qui, al cap i a la fi, hi pot estar interessada.

Àngels Escudé

Representant del 2n curs d'alumnes de la Universitat de la Gent Gran.

El temps de la cultura: entre la creació i el consum

El segle XX va suposar una gran transformació en l'ús social i individual del temps de la cultura. Aquest canvi està vinculat al que Walter Benjamin va definir com la "reproductibilitat tècnica" de l'obra artística, i que és conseqüència de les innovacions tecnològiques que van afectar la producció i el consum cultural al llarg del segle passat, des de la invenció i popularització del cinema, tot just començada la centúria, fins a l'extensió de l'ús d'internet en el tombant del segle XXI.

Històricament, per a la majoria de les persones, el temps de la cultura havia estat el temps de la socialització. L'art i el teatre medievals són pedagògics, expliquen la història sagrada al poble il·letrat; la música pertany al culte o a la festa popular i totes aquestes coses es viuen en comunitat, de fet, construeixen comunitat. La cultura no és oci, sinó pertinença. L'artista és un artesà. La creació pertany al món del treball. Del Renaixement al Romanticisme, la societat occidental sacralitza la individualitat creadora, convertint l'artista en el "sacerdot" del culte a un objecte artístic que s'omple de connotacions transcendents (l'aura de què parlava precisament Benjamin). En les societats pre-industrials, per la majoria de les persones, la cultura —la popular— segueix pertanyent al temps de la socialització, al temps del reforç dels llaços entre la comunitat, però poc a poc es va allunyant de la pedagogia per quedar associada a l'àmbit de la festa, de l'oci. Per les elits dominants, la cultura i

l'art són formació, conreu de l'esperit, però també socialització de classe. Tanmateix, en un i altre àmbit —el de la cultura popular i el de l'alta cultura— hi ha una porositat permanent entre el temps de la creació i el temps del gaudi de la cultura. Els músics de la cobla o de l'orquestrina popular toquen només en algunes festes i viuen d'altres oficis; les persones amb més nivell de formació escriuen, pinten, saben tocar instruments, canten... i ho fan per al seu grup, en família, en societat. Amb la revolució industrial i el naixement del moviment obrer, la cultura adquireix una connotació “alliberadora” —el temps de la cultura esdevé també temps per a la política— i es fomenta la participació en societats corals, el teatre popular, els certàmens poètics... La cultura no es consumeix, es practica.

El segle XX ho capgira tot: es reglamenta el temps del treball i es separa clarament del temps d'oci, que és un dret, i posa la cultura a l'abast de la majoria, però ho fa tot convertint-la en un bé de consum gràcies a les noves tecnologies (el cine, la fotografia, la fonografia, la televisió, la ràdio, Internet...). L'obra artística perd la seva aura —ja no és única, irreplicable, original, ni fruit de la inspiració d'una sola persona— i l'artista torna a ser un treballador, una peça en un gran engranatge. Neix el concepte indústries culturals i els creadors esdevenen professionals. La cultura ja no es practica: es produeix (uns/es) i es consumeix (uns/es altres). El temps de la cultura ja no és, en les seves formes més habituals, un temps de socialització. Els moments de consum s'individualitzen: l'iPod o l'MP4 per escoltar música; el cine descarregat al mòbil o a l'ordinador personal; el recorregut virtual d'un museu a través d'internet... La sobreoferta segmenta les audiències, els estudis de màrqueting les descriuen amb precisió de laboratori i dissenya productes culturals a mida, i els llargs desplaçaments per ciutats col·lapsades (temps que no pertany al treball, però que tampoc vivim com a oci) ofereixen l'espai idoni per aquest consum cultural autista.

I on queda la creació? En mans dels professionals (de les indústries culturals, de la Administració pública). En una societat molt més culta, on l'accés a la formació artística és molt més a l'abast dels ciutadans i ciutadanes, entitats com Amics de les Arts i Joventuts Musicals, que precisament tenim com a eix—guia fomentar i donar suport a la creativitat artística de persones que no volen ser necessàriament professionals, patim les dificultats d'anar contra corrent.

Nosaltres seguim reivindicant un temps per la cultura com a espai de participació i interrelació social; una cultura no necessàriament professionalitzada i que fomenti la creativitat de totes les persones. I creiem que des dels poders públics s'ha de donar suport a aquesta visió i eines i recursos per fer-ho possible.

Adela Farré i Cuberes

Presidenta d'Amics de les Arts i Joventuts Musicals

Temps, famílies i escola

La Federació d'associacions de mares i pares d'alumnes de Catalunya (FaPaC) de l'escola pública té més de mil nou-centes associacions (AMPA) federades de tot tipus. Són entitats sense ànim de lucre i per tant amb un marcat caràcter voluntari.

Una de les dificultats més grans que ens trobem les mares i els pares que, com jo, fa anys que col·laborem en temes educatius és que hem d'invertir part del nostre temps personal (sigui familiar o d'oci, però sobretot amb els nostres fills) per treballar en els temes associatius. A tot això, s'afegeix que hem de compaginar tots els nostres horaris (laboral, escolar, serveis amb horaris diferents a la societat actual), l'increment en les distàncies entre empresa i llar i, sobretot, els problemes amb l'educació dels nostres fills i filles (estem poc temps amb ells, per la qual cosa se'ns fa difícil poder-los ajudar en els seus deures i al mateix temps parlar amb el seu tutor i saber més coses de la seva evolució acadèmica). I si a això hi afegim l'interès per participar en les activitats del centre escolar...

El temps; sempre és necessari tenir més temps, però d'on treure'l? No existeix una fórmula màgica, ja que nosaltres el traiem d'estar amb els nostres fills, amb la nostra família, del nostre oci, i moltes vegades la societat no reconeix la nostra labor i fins i tot les mateixes famílies que tenim al nostre voltant ens exigeixen més dedicació, encara que no són la majoria.

Què demanariem:

A/ Camins escolars segurs. Moltes famílies segueixen duent els seus fills i filles als centres escolars per la falta de seguretat, sigui perquè estan mal indicats els passos de vianants, pels problemes de trànsit en hores d'entrada i sortida, per obres que impedeixen passar correctament i que obliguen a posar en perill la pròpia integritat física o perquè, simplement, no hi ha ningú que controli els accessos i les sortides dels centres (per exemple, els cotxes en doble fila, els problemes de venda de droga, de baralles, etc.).

B/ Servei de cantina. Segueixen existint IES que no disposen de servei de cantina. Això fa que els alumnes no s'hi puguin quedar a dinar. Si hi ha problemes de conciliació horària amb la família, com s'ho han de fer? S'han d'espavilar i menjar alguna cosa pels voltants? Urgeix una solució ràpida per part de les administracions.

C/ Centres escolars oberts els caps de setmana per utilitzar-ne les instal·lacions. Es tractaria de fer igual que a les tardes, que els centres estan oberts per a les activitats extraescolars, unes activitats que per cert organitzen les AMPA.

Aquest punt ens porta a una altra reflexió: per què l'organització d'aquestes activitats i de controlar els alumnes ha de sortir del nostre propi temps? Per què l'Ajuntament no pot oferir un paquet d'activitats extraescolars que possibiliti descarregar de les tasques organitzatives

les mares i els pares? Si ens poguéssim acollir al que més ens interessés, tal vegada no reclamariem aquest temps per gaudir amb els nostres fills o amb la nostra família. Això té una certa relació amb el que succeeix amb els menjadors escolars a la nostra ciutat o amb els casals d'estiu.

Pensem que invertir el nostre temps en favor de les nostres filles i els nostres fills és invertir en una educació de qualitat per a la resta de la societat. Però també hi hauria d'haver més implicació i inversions de les diferents administracions, amb què la societat faci seu i defensi l'ensenyament públic, al mateix nivell que en altres països més avançats d'Europa.

Aquests són alguns dels problemes que ens trobem les famílies dia a dia, però n'hi ha molts més. Per això cal arribar a un equilibri entre responsabilitats familiars personals i laborals, i per això és important que des de les mateixes empreses (i des de les diferents administracions també) es busqui un nou escenari laboral, més flexible, en què l'existència de plans de conciliació de la vida personal i laboral, amb plena igualtat entre dones i homes, siguin efectius i possibilitin una participació més gran (en el sentit més ampli possible) en tots els aspectes relatius a l'educació dels nostres fills i filles, començant pel reconeixement legal de poder disposar del temps necessari per visitar el tutor o el professor quan se'ns citi, o quan es participa plenament i se'ns convoca a un consell escolar de centre o quan la mateixa Administració ens fa col·laborar en la Comissió d'Escolarització Municipal, on a les mares i els pares que en formem part sempre se'ns convoca en horari d'oficina.

En definitiva, es tracta que el nostre temps tingui més qualitat, i això només ho decidim nosaltres, tots nosaltres, pensant. Però per a això també fa falta temps...

Josep Lluís Font

FaPac - Vallès Occidental

El paper de les TIC en la gestió del temps

Avui dia, és sobradament conegut i acceptat per tothom que les TIC (tecnologies de la informació i la comunicació) faciliten moltes tasques de la vida, ja que minimitzen les distàncies i el temps, milloren l'ordenació i la sistematització dels processos, obren noves possibilitats i, en definitiva, marquen les nostres vides actuals.

Segurament la major part de les característiques de les TIC són avantatjoses, però sempre caldrà tractar-les amb mesura i saber triar en tot moment quines són les seves aplicacions i la seva mesura en la nostra vida quotidiana.

Precisament és en aquest sentit que personalment penso que una de les seves grans virtuts és, sens dubte, les millores que ens pot aportar a la gestió del nostre temps.

Vivim en una societat en la qual tot corre molta pressa, potser massa; avui ja penso en demà i pràcticament no recordo el que vaig fer ahir. No sabem gaudir del moment ni del que tenim.

A més, la societat en què vivim ens ha portat al fet que els dos membres de la parella solem treballar (temps laboral), volem sentir-nos útils i participatius (temps social), estar amb la família (temps familiar) i tenir temps per un mateix (temps personal). Tots aquests temps provoquen encara més celeritat, i sovint no sabem com encarar-ho. El temps passa, i en aquesta vida de temps no en podem comprar.

Per tant, resulta imprescindible saber gestionar bé el nostre temps, i saber cercar l'equilibri entre les quatre tipologies de temps esmentades. En aquest sentit, penso que les TIC ens poden ajudar molt, però compte, ja que també ens poden prendre temps!

La nova societat que anem perfilant apropa de forma molt ràpida les TIC a la ciutadania i al món empresarial. Podem dir que les TIC ja han penetrat a la nostra vida quotidiana, gràcies a les seves noves i grans utilitats (Internet, correu electrònic i telefonia mòbil), a un abaratiment important, a una millora de la qualitat del servei, a un increment global del nivell intel·lectual de la societat... Aquest fet cal aprofitar-lo, i ens ha de permetre viure millor i amb més temps.

Concretament, penso que les TIC ens permeten fer les feines amb menys temps, des de qualsevol lloc i quan es pot (o es vol).

Una de les grans millores que ens aporten les TIC són les possibilitats de comunicació, ja que són ràpides, còmodes, força econòmiques i tenen moltes prestacions i possibilitats. Si fa només uns quants anys pensàvem bàsicament en el telèfon fix i el fax, avui dia ja utilitzem amb normalitat conceptes com web, xat, bloc, correu electrònic, videoconferència, telefonia mòbil, SMS, etc.

Totes aquestes tecnologies de comunicacions ens ofereixen solucions innovadores que ens poden ajudar a gestionar millor en nostre temps i, per tant, a millorar la conciliació laboral de les persones.

Personalment, les agruparia en tres conjunts:

- **Aprenentatge electrònic:** afavoreix que es pugui mantenir una formació continuada amb comoditat, flexibilitat i baix cost. Cada vegada triomfen més els estudis a distància, que es compatibilitzen amb la vida laboral.
- **Comerç electrònic:** sens dubte ha revolucionat les vendes i el comerç en general, tot i que encara no en tots els sectors. Podem comprar sense fronteres i triant el millor servei entre moltes (o massa) possibilitats.
- **Teletreball:** ens permet treballar amb ordinador des de fora de l'oficina, però estant-hi connectats. D'aquesta manera, evitem desplaçaments i pèrdues de temps innecessàries, i també podem gestionar millor el nostre horari i les nostres comoditats. Cada cop, el teletreball és més

aplicable a la vida laboral de les persones, tot i que també requereix una part important d'autogestió i autoexigència. L'aplicació del teletreball és directament proporcional a la modernitat d'un país.

Tots aquests nous conceptes estan canviant les nostres vides i les nostres possibilitats, i sens dubte jugaran un paper important en la nostra societat de present i de futur.

Per tant, cal que els organismes públics facilitin l'accés a les TIC a tota la ciutadania, per evitar l'anomenada esclatxa digital i permetre que els usuaris utilitzin tots aquests serveis amb total normalitat. Només la normalitat ens farà incloure aquests conceptes dins les nostres vides socials i també empresarials, i per tant, podran participar activament de la nostra gestió del temps.

És en aquest sentit que penso que des de l'Ajuntament de Terrassa s'està fent bé o molt bé aquesta tasca de promoció de l'ús i l'accés a les TIC, que s'ha convertit en un referent dins l'entorn municipal en l'àmbit espanyol.

Podem citar alguns dels serveis que s'han impulsat i mantingut des de l'Ajuntament de Terrassa: més de 150 punts d'accés a Internet públic, els punts d'accés Wi-Fi gratuït (i està previst ampliar-ne el nombre), la xarxa de terminals d'autoservei que apropen la informació municipal i l'administració electrònica a la ciutadania, un portal web molt complet i ben definit..., i a més, es disposa de bona cobertura de telefonia mòbil a tot el municipi, televisió per cable i TDT, diversos operadors de telefonia, etc.

Personalment, com a ciutadà que viu de les TIC i que, per tant, coneix el sector, puc afirmar que l'Ajuntament de Terrassa és un referent nacional pel que fa a la promoció de les TIC a la ciutadania dins l'entorn municipal.

Xavier Giralt Llopart

Gerent de l'empresa Aplicacions Multimèdia Interactives

Jo tinc temps!

Sí, jo tinc temps. Ara mateix, tres minuts per presentar-los meua reflexió sobre els usos del temps i sobre què poden fer l'Administració i les organitzacions socials perquè tots ens sentim més satisfets amb la manera com l'utilitzem. I no m'ha resultat fàcil perquè usem la mateixa paraula per definir una mesura convencional i inexorable fixada en minuts, dies, mesos i anys, i la percepció subjectiva de la nostra pròpia evolució personal. En els dos conceptes jo he tingut temps, he disposat com tots vostès de dies de vint-i-quatre hores, de setmanes de set dies, de mesos de trenta o trenta-un dies i d'anys de 365 dies, i vist així és molt de temps; encara que la meua percepció personal és que aquests 48 anys han passat molt de pressa, una rapidesa que segur

que està fonamentada en com he utilitzat aquest temps, com l'he organitzat, a què l'he dedicat, amb qui l'he compartit, com l'he viscut en funció de les meves decisions personals i les dels altres... Ha estat el meu temps encara que hagi passat sense que jo l'hagi pogut parar ni allargar, sense que hagi pogut fer que passés més de pressa o simplement que no hagués existit. I si jo no puc arreglar aquest garbuix, difícilment puc demanar que uns altres arreglin el de tothom.

En realitat, una bona part del meu temps el destino a organitzar el temps dels altres, el dels meus companys de feina. Com a directora del Diari de Terrassa, tinc la responsabilitat d'organitzar la feina de vint i quatre persones, en funció d'un objectiu: fer cada dia un diari, amb la millor informació possible. Això és senzill. La cosa es complica quan bona part del temps necessari per elaborar aquests continguts també depèn del temps de terceres persones, les fonts d'informació, de com s'organitzin aquestes, de la seva disponibilitat i del seu horari. I el que acaba d'enredar la cosa són els imprevistos, allò que passa quan ningú s'ho espera o quan ningú ho desitja. Per la quadratura del cercle, la combinació de la disponibilitat laboral i els ritmes de moltes persones i de moltes situacions, només he trobat fins ara una solució: la flexibilitat. Magnífica paraula, sembla solucionar-ho tot, encara que no estic segura que sigui una contribució a la millora de la conciliació de la vida laboral i familiar. Ser flexible implica que el temps que destinem a la família, o a la feina, o a l'esport, o a llegir o, simplement, a dormir no té un ritme constant, estable, cosa que és precisament el que millor aniria per a això de la conciliació, sobretot perquè no necessàriament la nostra parella, els nostres fills, la nostra família ni les activitats que ens agrada fer tenen la mateixa flexibilitat que nosaltres. Ser flexible suposa que un dia destines set hores a dormir, deu a treballar, dues o tres a dinar, més d'una a desplaçaments i la resta a fer el lliit, netejar el lavabo o posar en marxa el rentavaixelles, i que un altre dia les proporcions canvien i fins i tot pots anar al gimnàs tres de les sis vegades que t'havies compromès a anar-hi i que pagues cada mes. La variabilitat constant és difícil de combinar tant amb horaris fixos com amb horaris també flexibles, que es defineixen per condicionants diferents dels teus, de tots aquells amb els quals comparteixes el temps material i un espai concret. Els d'horaris flexibles som aquells que hem convertit en axioma allò que no importa la quantitat de temps que compartim, si no la qualitat, i ens hem quedat tan tranquils, i el pitjor de tot és que cada vegada som més els que només tenim una lleugera intuïció de quins seran els nostres usos del temps a curt i a mitjà termini.

Això és el caos? Tampoc es tracta de dramatitzar. La casualitat, o l'organització, fan que existeixin coincidències, encara que som pocs els que les considerem suficients.

Els usos del temps dels habitants d'una ciutat són en realitat milions d'impulsos d'intensitat variable i de ritme diferent que comparteixen un espai vital, un nòdul, un àmbit de convivència. Ja tenen alguna cosa en

comú! Qui gestiona aquest àmbit ha d'assumir la responsabilitat de crear els enllaços necessaris perquè els impulsos individuals puguin tenir les màximes possibilitats de coincidir encara que sigui de manera variable i flexible, com si es tractés de la xarxa virtual que tots identifiquem amb Internet. Els usos del temps seran més satisfactoris si entre tots establim tants canals de connexió com perquè tothom sigui capaç de trobar la resposta que necessita en el moment en què ho necessita. Multiplicar l'horari de prestació dels serveis podria ser una resposta: guarderies, autobusos, finestretes per realitzar tràmits, horaris laborals que es puguin encabir en marges molt amplis podria ser una part de la solució, però a més es tracta de no malbaratar recursos i de guanyar eficàcia. No crec en solucions màgiques que solucionin els problemes de dues-cents tretze mil casuístiques diferents, però un pas important seria deixar enrere l'organització establerta, trencar els esquemes habituals que ho són només perquè són els de sempre. Les administracions han de conèixer els usos del temps dels seus administrats; cal trobar solucions imaginatives perquè sigui possible prestar els serveis bàsics vint-i-quatre hores al dia, 365 dies a l'any, és a dir, per funcionar realment com l'estructura que sustenta la xarxa de relacions de tots els usos del temps dels seus administrats.

Massa vegades estem disposats a creure que l'única manera com poden ser les coses és com són en el present, com va afirmar l'escriptor britànic del segle passat Clive Staples Lewis. Gràcies.

Anna Muñoz

Directora del Diari de Terrassa

Treball

Des de la UGT, portem reivindicant des de fa anys noves formes d'organització del temps de les persones. La necessitat de compatibilitzar el temps de vida de les persones s'ha d'establir com un dret de ciutadania i s'ha d'apostar per evitar els desajustos i les desigualtats que pot suposar una manca d'equilibri dels propis temps. Des de la nostra organització considerem que les principals dificultats per avançar cap a una nova organització del temps anirien relacionades amb com es distribueix el temps de treball dins la societat. El temps de treball constitueix l'eix central en funció del qual s'organitza la vida de les persones i és aquí on hem de treballar per aconseguir un canvi. En aquest sentit, una de les principals dificultats que trobem és la manca de flexibilitat dels horaris laborals que es tradueix en jornades laborals rígides i que no permeten conciliar la vida laboral amb la personal i la familiar.

A l'hora de negociar convenis col·lectius, el marge per negociar la flexibilitat dels horaris és sempre difícil. En primer lloc, perquè el concepte de flexibilitat s'entén diferent segons la part implicada. L'empresa entén per flexibilitat el poder comptar amb la persona treballadora en funció dels pics de producció, i la persona treballadora entén la flexibilitat com una mesura per a poder conciliar la vida laboral, personal i familiar. Nosaltres entenem el temps com un dret de ciutadania, és per això que és important incidir sobre el repartiment i la racionalització dels horaris laborals dins dels convenis col·lectius. En aquest sentit, s'està avançant. El Consell de Relacions Laborals de Catalunya, format per les patronals, sindicats i el Departament de Treball, han pactat recentment unes recomanacions en matèria de reorganització del temps de treball.

Cristina Sabater

Responsable de Política d'Igualtat i Prevenció. UGT Vallès Occidental.

Temps i treball remunerat

- En la teva opinió i des del teu àmbit de treball o d'actuació, quines creus que són encara les dificultats per avançar cap a una nova organització del temps a la nostra ciutat?

Crec que en l'àmbit empresarial encara no s'ha avançat cap a la conciliació o flexibilització d'horaris, sobretot en la pime. Existeix un gran biaix entre els horaris escolars i els horaris laborals dels progenitors, la qual cosa comporta una despesa extra per a les famílies a l'hora de cobrir aquests temps. Penso que és un tret característic de la cultura llatina, perquè als països nòrdics i en alguns d'europeus tenen el tema solucionat. És evident que no podem allargar els horaris escolars, ja que els nostres infants no tenen perquè ser les víctimes d'aquests problemes. El que s'hauria d'intentar és conscienciar les empreses, perquè dubto que un allargament de la jornada laboral redundi en un augment de productivitat. Precisament, Espanya està a la cua de productivitat en relació amb els nostres socis europeus.

D'altra banda, les dones són les principals afectades perquè sacrifiquen la seva carrera laboral per tenir cura dels fills. No crec que sigui una bona tàctica, perquè disminueix la natalitat i ens converteix en un país en què la gran majoria de la gent és gran, amb la gran despesa social que això comporta. Jo no les tinc totes quan penso en la meua jubilació, tinc seriosos dubtes que el govern pugui pagar tots els pensionistes.

- En la teva opinió, quines penses que podrien ser les possibles línies d'actuació i propostes d'intervenció que es podrien dur a terme des del teu àmbit per avançar en els usos del temps?

No crec que estigui al meu abast resoldre aquest problema. Penso que

és un problema social i de govern. El que sí que podem fer és petites pràctiques de responsabilitat social a l'empresa que flexibilitzin horaris i ajudin al tema de la conciliació per al personal assalariat. Ara bé, seran pràctiques a escala individual de cada empresa, i no de compliment obligat a escala general. En aquest sentit, és el govern qui hauria de fixar uns límits i sincerament per ara no és un dels seus temes prioritaris. També haig de dir que la meua experiència a la patronal m'ha fet veure de tot una mica. Des de pimes que apliquen aquestes pràctiques de manera regular fins a altres que no en volen sentir ni parlar. Depèn del tarannà de l'empresari que les dirigeix.

Patricia Sánchez

Directora de Gremis i Associacions de la CECOT

Usos del tiempo desde el movimiento vecinal de Terrassa

Como en casi todos los ámbitos de nuestra sociedad, estamos pagando las consecuencias de una educación y una cultura basadas en las desigualdades y diferencias de todo tipo, que han hecho mella en las relaciones personales y sociales.

Algo se ha mejorado en este aspecto en los últimos años, pero aún estamos lejos de conseguir lo que se podría considerar como óptimo o adecuado.

Por otra parte y dada la sociedad de consumo desenfrenado que hemos generado entre todos, unos más que otros, claro, parece que todo el tiempo disponible, aparte del obligatorio, se tenga que dedicar a intentar prosperar más, cuando tendría que ser al revés, prosperar y crecer con la dedicación a uno mismo, a la familia, a las relaciones sociales y a la sociedad de la que formamos parte ineludible. ¡A veces! no se puede evitar el pensar si... tanto esfuerzo y trabajo sirve para lograr prosperar uno y su familia, o para que sigan prosperando los ya prósperos, los muy prósperos e incluso los excesivamente prósperos. Se habla siempre, o casi siempre, de la conciliación de la vida personal, familiar y laboral, pero ¿dónde nos dejamos la vida social? Y no nos referimos al hecho de asistir a un partido de fútbol o a una comida con los amigos. Nos referimos a qué hacemos y qué tiempo dedicamos a mejorar nuestra sociedad, ¡que falta le hace! Esto no lo podemos dejar en manos de los de siempre: empresarios, políticos, religiosos, sociólogos, filósofos... (¡Así nos va!) Nos tenemos que implicar, en la medida de nuestras posibilidades, pero implicarnos.

La cohesión social y la igualdad de oportunidades entre todas las personas, sean las que sean, son elementos claves para lograr una

sociedad mejor y más justa; si lo conseguimos, todos saldremos beneficiados.

La formación y la educación de todos nosotros, y de los más jóvenes en particular, serán las mejores herramientas de que disponemos para avanzar en la línea correcta. La asignatura de Educación para la Ciudadanía, tan maltratada y vilipendiada por unos, y absolutamente válida y necesaria para otros, tendría que hacer referencia al uso más racional y democrático del tiempo.

Se deberá buscar un nuevo modelo de relaciones dentro de la familia y en la misma sociedad, cimentando un principio de relaciones sociales basadas en la cooperación, compromiso y solidaridad entre todos los hombres y mujeres, que permita una distribución igualitaria en las responsabilidades en todos los ámbitos, tanto personales, familiares y profesionales como sociales. Un tiempo para trabajar (real, productivo, flexible y lo más corto posible: producir para vivir, no vivir para producir), un tiempo para la familia, un tiempo para nosotros mismos y un tiempo para los demás, e intentar conseguir una sociedad mejor y más justa.

Crear bancos de tiempo para hacer intercambios o prestarlo sin intereses: hay personas que sólo disponen de eso, tiempo, a unas les sobra, a otras les falta...

Como punto final, exponer que, por lo que respecta a los planteamientos sobre la igualdad, no es responsabilidad exclusiva de unos sectores concretos como pueden ser las mujeres, las personas mayores, los trabajadores o los inmigrantes; es una responsabilidad que nos atañe a todos, seamos los que seamos y estemos donde estemos.

En la esperanza de que nuestra reflexión ayude a despertar conciencias socialmente y solidariamente, les deseamos, a pesar de todo, un buen año y un mejor éxito en los retos planteados.

Gracias.

José Luis Charles

Representant de la FAVT

Programa Usos del Temps

Nou de Sant Pere 36 · 08221 Terrassa

Tel. 93 739 74 09

usostemps@terrassa.cat

www.terrassa.cat/usostemps

Hi col·labora

**Diputació
Barcelona**

Àrea d'Igualtat
i Ciutadania

